

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี สามารถสรุปผลการวิจัยโดยจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 18 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ โดยแยกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 53 คน ครู จำนวน 2,591 คน รวมทั้งสิ้น 2,644 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 53 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จาก

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา คือประชากรทั้งหมด จำนวน 53 คน

2.2 ครู กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางการสุ่มของ Krejcie and Morgan (1970 : 608) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 335 คน จากครูจำนวน 2,591 คน แล้วนำไปเทียบสัดส่วนร้อยละจากจำนวนครูที่มีอยู่จริงในแต่ละโรงเรียน รวมได้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 388 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ใช้สอบถามประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการ ของ Daniel E. Griffiths โดยประยุกต์ใช้กับงานวิชาการตามขอบข่ายงานวิชาการของ อุทัย บุญประเสริฐ และนพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ แล้วนำมาแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเครื่องมือ จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและการใช้ภาษา แล้วนำมาพิจารณาปรับแก้ไขตามความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วจึงนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ และขอความอนุเคราะห์ไปยังประชากรและกลุ่มตัวอย่างให้จัดส่งแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์ แบบสอบถามที่จัดส่งไป จำนวน 388 ชุด ได้รับคืนและสมบูรณ์ จำนวน 366 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.33

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การคำนวณทางสถิติ ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Science)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

2. อายุ

ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี

3. อายุราชการ

ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่มีอายุราชการ 21-25 ปี

4. วุฒิการศึกษา

ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ตามแนวคิดพฤติกรรมความเป็นผู้นำของ Daniel E. Griffiths 7 ด้านโดยประยุกต์ใช้กับงานวิชาการ คือ

- 1) เป็นผู้มีความคิดริเริ่มในงานวิชาการ
- 2) เป็นรู้จักปรับปรุงงานวิชาการ
- 3) เป็นผู้ให้การยอมรับงานวิชาการ
- 4) เป็นผู้ให้ความช่วยเหลืองานวิชาการ
- 5) เป็นนักพูดที่ชำนาญในงานวิชาการ
- 6) เป็นผู้ประสานงานวิชาการ
- 7) เป็นผู้เข้าสังคมได้ดีเพื่อประโยชน์ในงานวิชาการ

ปรากฏผลดังนี้

ด้านที่ 1 เป็นผู้มีความคิดริเริ่มในงานวิชาการ

จากการพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ด้านเป็นผู้คิดริเริ่มในงานวิชาการ ในภาพรวม พบว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาจำแนกรายกลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกัน

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ทั้งสองกลุ่มเห็นว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้

1. ผู้บริหารคิดริเริ่มในการนำความคิด หลักการใหม่ๆ มาใช้ในการกำหนดปรัชญา นโยบายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียน
2. ผู้บริหารนำเสนอเทคนิคหรือวิธีการสอนแบบใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและเน้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Center)

3. ผู้บริหารนำเอาแนวความคิดเกี่ยวกับการกำหนดตัวชี้วัดในการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนมาใช้ในโรงเรียนเพื่อแสดงมาตรฐานคุณภาพการจัดการศึกษา
  4. ผู้บริหารนำเอาวิธีการใหม่ๆ มาเสนอแนะให้กับครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
  5. ผู้บริหารคิดริเริ่มระบบการนิเทศและพัฒนาครู ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน
  6. ผู้บริหารริเริ่มในการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้พัฒนาสื่อการเรียนการสอนและห้องสมุดโรงเรียน
  7. ผู้บริหารคิดริเริ่มจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสม กับความต้องการจำเป็นของนักเรียนและท้องถิ่น
- มีข้อที่น่าสังเกต ในข้อ 7 ที่กลุ่มผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนกลุ่มครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันในค่าเฉลี่ยคือ เห็นว่าพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ด้านที่ 2 ด้านเป็นผู้รู้จักปรับปรุงงานวิชาการ

จากการพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ด้านเป็นผู้รู้จักปรับปรุงงานวิชาการ ในภาพรวม พบว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาจำแนกรายกลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกัน

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ทั้งสองกลุ่มเห็นว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้

1. ผู้บริหารกระตุ้นให้ครู-อาจารย์มีการปรับปรุง/พัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
2. ผู้บริหารมีการปรับปรุง/พัฒนา ปรัชญา นโยบายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน
3. ผู้บริหารมีการปรับปรุง/พัฒนา การจัดกิจกรรมนักเรียนให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน
4. ผู้บริหารนำให้มีการปรับปรุง/เปลี่ยนแปลงรูปแบบการสอน โดยการนิเทศการศึกษาและพัฒนาครูเกี่ยวกับวิธีสอนใหม่ๆ
5. ผู้บริหารปรับปรุงระบบ/วิธีการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ในโรงเรียน

6. ผู้บริหารได้ดำเนินการปรับปรุง/พัฒนาสื่อการเรียนการสอน และหนังสือในห้องสมุดให้ทันสมัย เหมาะสม พอเพียงคุ้มกับการใช้ของครูและนักเรียน

7. ผู้บริหารจัดให้มีการปรับปรุง/พัฒนา หลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น

ด้านที่ 3 เป็นผู้ให้การยอมรับงานวิชาการ

จากการพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ด้านเป็นผู้ยอมรับงานวิชาการในภาพรวม พบว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาจำแนกรายกลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกัน

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ทั้งสองกลุ่มเห็นว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้

1. กิจกรรมนักเรียนที่นำเสนอโดยคณะครูและนักเรียน ผู้บริหารจะให้การยอมรับและส่งเสริมสนับสนุน
2. ผู้บริหารยกย่องชมเชยให้เกียรติครูที่ปฏิบัติงาน ด้านการเรียนการสอนดีเด่นให้ปรากฏแก่สายตาผู้อื่น
3. ผู้บริหารให้การยอมรับและสนับสนุนเทคโนโลยีและสื่อการเรียนการสอนใหม่ๆที่คณะกรรมการโรงเรียนเสนอ
4. ผู้บริหารให้การยอมรับและสนับสนุนครู ในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น
5. ผู้บริหารให้การยอมรับในความคิดเห็นของคณะครู ในการพัฒนาระบบการนิเทศการศึกษาและพัฒนาครูของโรงเรียน
6. ผู้บริหารยอมรับความคิดเห็นของร่วมงานในการมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียน
7. การวัดผลและประเมินผลการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนผู้บริหารจะนำผลมาใช้ในการแก้ไขและปรับปรุงให้ดีขึ้นเสมอ

ด้านที่ 4 เป็นผู้ให้ความช่วยเหลืองานวิชาการ

จากการพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ด้านเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในงานวิชาการ ในภาพรวม พบว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อ

พิจารณาจำแนกรายกลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกัน

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ทั้งสองกลุ่มเห็นว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้

1. ผู้บริหารให้การสนับสนุน แนะนำและส่งเสริม ครู-อาจารย์ ไปประชุมอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานหรือศึกษาต่อเพื่อพัฒนาตนเอง
2. ผู้บริหารให้คำปรึกษาช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ครูและนักเรียน ในการจัดกิจกรรมนักเรียน
3. ผู้บริหารให้การสนับสนุนช่วยเหลือ และจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือ และวิธีการต่างๆ เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการศึกษาให้เพียงพอ
4. ผู้บริหารจะให้ความช่วยเหลือในการชี้แนะครูให้เกิดความเข้าใจในปรัชญา นโยบายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้
5. ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนครู ในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรของแต่ละหมวดวิชา
6. ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในการจัดหา สื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีใหม่ๆ ตลอดจนหนังสือค้นคว้าในห้องสมุด มาใช้พัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน
7. ผู้บริหารจะให้ความช่วยเหลือครู ทั้งแนวความคิด เครื่องมือ อุปกรณ์ อำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

ด้านที่ 5 เป็นนักพูดที่ชำนาญในงานวิชาการ

จากการพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ด้านเป็นนักพูดที่ชำนาญในงานวิชาการ ในภาพรวม พบว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาจำแนกรายกลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกัน

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ทั้งสองกลุ่มเห็นว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้

1. ผู้บริหารพูดจาถ่อมอง ชมเชยครูที่ได้รับการนิเทศ และพัฒนาตนเองเป็นแบบอย่างให้ครู-อาจารย์ในโรงเรียน
2. ผู้บริหารสามารถอธิบาย ชี้แจงปรัชญา นโยบายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนให้เกิดความเข้าใจให้แก่ครู-อาจารย์ในโรงเรียน

3. ผู้บริหารสามารถชักชวน โน้มน้าวให้ครูและนักเรียนร่วมมือร่วมใจกัน พัฒนาการจัดกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียน
4. ผู้บริหารสามารถพูด อธิบายเหตุผลความจำเป็น ของการวัดผลและ ประเมินผลการศึกษาแบบใหม่ให้ครูเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง
5. ผู้บริหาร สามารถอธิบาย ชี้แจงให้ครูพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอน ให้ดียิ่งขึ้น
6. ผู้บริหารกระตุ้น โน้มน้าวให้ครูสร้างและใช้สื่อการเรียนการสอนและห้อง สมุดในการจัดการเรียนการสอน
7. ผู้บริหารสามารถกระตุ้น ชักชวนให้ครูจัดทำและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม กับความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น

ด้านที่ 6 เป็นผู้ประสานงานวิชาการ

จากการพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรม ความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ด้านเป็นผู้ประสาน งานวิชาการ ในภาพรวม พบว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาจำแนก รายกลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก สอดคล้องกัน

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ทั้งสองกลุ่มเห็นว่ามีพฤติกรรมที่ ปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้

1. ผู้บริหารสามารถประสานงานให้ครูและนักเรียน ร่วมปฏิบัติงานกิจกรรม นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ในการวัดผลและประเมินผลงานต่างๆ ของโรงเรียนผู้บริหารสามารถ ประสานให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าใจและปฏิบัติได้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน
3. ผู้บริหารสามารถ ประสานงานให้เกิดการวางแผนงาน และการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติตามปรัชญา นโยบายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียน
4. ผู้บริหารสามารถประสานให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ
5. ผู้บริหารสามารถประสานงานคณะครูในหมวดวิชาต่างๆ ให้ได้รับการ นิเทศและพัฒนาไปในทางที่โรงเรียนต้องการ
6. ผู้บริหารสามารถประสานงาน ให้เกิดการพัฒนาหลักสูตร และการนำ หลักสูตรไปใช้อย่างถูกต้อง
7. ผู้บริหารสามารถประสานงานเพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนและห้องสมุดให้สามารถจัดบริการได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

ด้านที่ 7 เป็นผู้เข้าสังคมได้ดีเพื่อประโยชน์ในงานวิชาการ

จากการพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ด้านเป็นผู้เข้าสังคมได้ดีเพื่อประโยชน์ในงานวิชาการ ในภาพรวม พบว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาจำแนกรายกลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่กลุ่มครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างคือเห็นว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ทั้งสองกลุ่มเห็นว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้

1. ผู้บริหารสามารถนำชุมชนและหน่วยงานภายนอก เข้า มามีส่วนร่วมและสนับสนุนงานกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียน
2. ผู้บริหารสามารถนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดปรัชญา นโยบาย และวัตถุประสงค์ของโรงเรียน
3. ผู้บริหารสามารถนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น
4. ผู้บริหารสามารถเชิญชวนบุคคลที่เกี่ยวข้องชาวด้านต่างๆ มาช่วยในการนิเทศและพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถยิ่งขึ้น
5. ผู้บริหารสามารถนำหน่วยงานภายนอก สมาคมและมูลนิธิต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

มีข้อที่น่าสังเกตในข้อ 4 และข้อ 5 ที่กลุ่มผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่กลุ่มครูผู้สอนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในค่าเฉลี่ยคือเห็นว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ส่วนความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาด้านเป็นผู้เข้าสังคมได้ดีเพื่อประโยชน์ในงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 ข้อ ซึ่งเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

6. ในการวัดผลและประเมินผลงานวิชาการต่างๆ ของโรงเรียนผู้บริหารสามารถใช้ทรัพยากรบุคคลที่มีอยู่ในชุมชนมาช่วยเหลือในการดำเนินงานได้เป็นอย่างดี
7. ผู้บริหารสามารถเชิญชวนผู้ปกครองและชุมชนเข้ามา ให้การสนับสนุนในการจัดทำ จัดหาสื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยี และกิจการห้องสมุด

มีข้อที่น่าสังเกตในข้อ 6 และข้อ 7 ที่กลุ่มผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าเป็นว่าพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่กลุ่มครูผู้สอนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในค่าเฉลี่ยคือเห็นว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

สรุปในภาพรวม เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดอุดรธานี สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากทั้ง 7 ด้าน ซึ่งเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้

1. เป็นผู้ให้การยอมรับงานวิชาการ
2. เป็นผู้ให้ความช่วยเหลืองานวิชาการ
3. เป็นผู้คิดริเริ่มในงานวิชาการ
4. เป็นผู้รู้จักปรับปรุงงานวิชาการ
5. เป็นนักพูดที่ชำนาญในงานวิชาการ
6. เป็นผู้ประสานงานวิชาการ
7. เป็นผู้เข้าสังคมได้ดีเพื่อประโยชน์ในงานวิชาการ

มีข้อที่น่าสังเกต ในด้านที่ 7 ที่กลุ่มผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าเป็นว่าพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่กลุ่มครูผู้สอนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในค่าเฉลี่ยคือเห็นว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

การอภิปรายผล

จากการศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี โดยการวิเคราะห์ให้เห็นถึงพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน อภิปรายผลโดยแบ่งเป็น 7 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านเป็นผู้คิดริเริ่มในงานวิชาการ

ผลการศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ในด้านเป็นผู้คิดริเริ่มในงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ในภาพรวมพบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกรายกลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูผู้สอนเห็นว่าผู้บริหารมีพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการด้านเป็นผู้คิดริเริ่มในงานวิชาการในระดับมากสอดคล้องกัน แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจถึงความ

สำคัญของงานวิชาการ จึงแสดงพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการด้านเป็นผู้คิดริเริ่มในงานวิชาการออกมาให้ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นในระดับมาก ไม่ว่าจะในการกำหนดปรัชญานโยบายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียน นำเสนอเทคนิคหรือวิธีการสอนใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและเน้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำแนวความคิดเกี่ยวกับการกำหนดตัวชี้วัดในการวัดผลประเมินผลการสอนมาใช้ในโรงเรียน เพื่อแสดงมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา นำเอาวิธีการใหม่ๆ มาเสนอแนะให้กับครูในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน คิดริเริ่มระบบการนิเทศและพัฒนาครู ริเริ่มในการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและห้องสมุดรวมทั้งคิดริเริ่มจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสม สอดคล้องกับที่ Nanus, Burt (1989 อ้างถึงใน กัลยา ไม้เกาะและคณะ, 2542 : 16-17) กล่าวไว้ว่า ผู้นำที่ประสบผลสำเร็จในปัจจุบันต้องสามารถนำผู้ตามและพาเขาไปในทิศทางใหม่ที่สร้างสรรค์และพัฒนาองค์การและสังคมได้ในอนาคต ในบทบาทที่กำหนดทิศทางการปฏิบัติงานและในบทบาทผู้เปลี่ยนแปลง ซึ่งก็คือเป็นผู้ริเริ่มในงานวิชาการนั่นเอง และตรงกับที่ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2529 : 3-4) กล่าวว่า งานวิชาการของโรงเรียนผู้บริหารจะต้องดำเนินงานและจัดทำสิ่งเหล่านี้ คือ ปรัชญา นโยบายและจุดประสงค์ของโรงเรียน หลักสูตรการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน การนิเทศและพัฒนาครู กิจกรรมเสริมหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน งานห้องสมุด งานแนะแนว การวัดผลและประเมินผล

สำหรับข้อสังเกตในข้อที่ว่า ผู้บริหารคิดริเริ่มจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของนักเรียนและท้องถิ่นนั้น กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันในค่าเฉลี่ย คือกลุ่มผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนกลุ่มครูผู้สอนมีความเห็นว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีบทบาทด้านหลักสูตรที่แตกต่างกัน คือผู้บริหารอาจเข้าใจว่าบทบาทในการริเริ่มจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของนักเรียนและท้องถิ่นนั้น คือการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดทำและใช้หลักสูตรให้เหมาะสม จึงเห็นว่าผู้บริหารมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับที่ นงเยาว์ ศรีธรราสุทธิ (2530 : 30) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการใช้หลักสูตรดังนี้

1. ศึกษาและทำความเข้าใจกับสาระหลักสูตร เพื่อจะได้แนะนำช่วยเหลือครูให้ได้ใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง
2. จัดหาหลักสูตรและเอกสารหลักสูตรให้เพียงพอกับความต้องการของครู และนักเรียนรวมทั้งจัดเก็บรักษาให้สะดวกแก่การใช้ไม่ให้สูญหาย
3. ชี้แจงให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับวิธีการใช้หลักสูตรและเอกสารหลักสูตรให้สัมฤทธิ์ผล พร้อมทั้งติดตามดูแลให้ครูได้ใช้เอกสารเหล่านั้นอย่างคุ้มค่า
4. จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
5. วางแผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร
6. ประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะๆ และใช้ประโยชน์จากสถิติและข้อมูลที่ได้จัด

ทำไว้

7. ประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร

8. ส่งเสริมสนับสนุนให้กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสมแก่ท้องถิ่น

และตรงกับงานวิจัยที่ วิลลา นิลเซต (2536 : 254) ได้ทำไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ จัดให้มีการพัฒนาเอกสารหลักสูตร จัดหาหลักสูตร คู่มือครู มีการกำหนดนโยบายในการ ปฏิบัติงานบริหารหลักสูตร โดยให้ฝ่ายบริหารและครูในโรงเรียนร่วมกำหนด ส่วนครูผู้สอนนั้น อาจเข้าใจว่าบทบาทของผู้บริหารในการคิดริเริ่มนั้นคือการที่ผู้บริหารลงปฏิบัติงานเกี่ยวกับหลัก สูตรด้วยตนเอง ตรงกับที่ อัมภา บุญช่วย (2537 : 20) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ การเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตาม จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ในการเลือกและจัดกระบวนการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรนั้นจะต้องรู้ว่า อะไรที่ควรจัดให้ผู้เรียนและอะไรที่จัดแทนกันได้บ้าง ผู้เรียนจะ เรียนรู้อะไรได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ เช่น ความแตกต่างกันระหว่างบุคคล ช่วง เวลาเรียน ความสนใจในวิชาที่เรียน จึงทำให้ครูผู้สอนให้ว่าผู้บริหารมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ใน ระดับน้อย

ด้านที่ 2 ด้านเป็นผู้รู้จักปรับปรุงงานวิชาการ

ผลการศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับ มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ในด้านเป็นผู้รู้จักปรับปรุงงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ในภาพรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรม ความเป็นผู้นำในงานวิชาการในระดับมากและเมื่อพิจารณาจำแนกรายกลุ่ม พบว่ากลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มครูผู้สอน เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการด้าน เป็นผู้รู้จักปรับปรุงงานวิชาการ ในระดับมากสอดคล้องกัน แสดงให้เห็นว่าในการบริหารงาน วิชาการให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีการปรับปรุงงาน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงให้ความสำคัญ กับการปรับปรุงงานมาก จึงแสดงพฤติกรรมความเป็นผู้นำในด้านนี้ออกมาในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี มีทักษะในการบริหาร สามารถแสดงบทบาทได้อย่างถูกต้องตามกระบวนการ เช่นเดียวกับที่ สมพงษ์ เกษมสิน (2516 อ้างถึงใน กิตติพันธ์ รุจิรกุล, 2529 : 61) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของผู้ นำว่าควรมีหน้าที่ เป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ เป็นผู้ช่วยเสริม สร้างให้ปริมาณและคุณภาพของงานได้สูงสุด เป็นผู้สอน แนะนำวิธีการทำงานให้ผู้ใต้บังคับ บัญชา เป็นผู้ติดต่อประสานงานในองค์การและเป็นผู้สั่งงาน ควบคุมและตัดสินใจ ซึ่งก็คือการ เป็นผู้รู้จักปรับปรุงงานนั่นเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Garrett and Hayes (1995

อ้างถึงใน ธิดาวลัย์ เสดะจันท์, 2541 : 47) ที่พบว่า ผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ ตามการรับรู้ของครูผู้สอนจะมีส่วนในการปรับปรุงกระบวนการพัฒนาโรงเรียนให้ประสบผล สำเร็จ

ด้านที่ 3 ด้านเป็นผู้ให้การยอมรับงานวิชาการ

ผลการศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับ มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ในด้านเป็นผู้ให้การยอมรับงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ในภาพรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรม ความเป็นผู้นำในงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาจำแนกรายกลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูผู้สอนเห็นว่า ผู้บริหารศึกษามีพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชา การด้านเป็นผู้ให้การยอมรับงานวิชาการ ในระดับมากสอดคล้องกัน แสดงให้เห็นว่าผู้ บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี มีพฤติกรรม ความเป็นผู้นำที่เหมาะสม คือเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย มุ่งสานประโยชน์ ตรงกับที่ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2534 : 96-98) กล่าวไว้ว่า “ผู้นำแบบประชาธิปไตย จะใช้อำนาจ ตามวิถีทางประชาธิปไตย การตัดสินใจจะถือตามความเห็นส่วนใหญ่ มีการประชุมปรึกษาหารือก่อนตัดสินใจ มีการกระจายอำนาจ รับฟังความคิดเห็น ไม่ใช่อำนาจกดขี่ การแก้ไข ปัญหาที่เปิดโอกาสให้ทุกคนได้ร่วมกันพิจารณา เคารพในสิทธิและหน้าที่ของแต่ละบุคคล” และ Getzels and Guba (อ้างถึงใน ภิญโญ สาร, 2523 : 348-345) กล่าวไว้ว่า “ผู้นำที่มี พฤติกรรมมุ่งประสานประโยชน์ คือผู้นำที่พิจารณาทั้งประโยชน์ของสถาบันหรือหน่วยงาน และ ประโยชน์ของบุคคลทั้งสองอย่างพร้อมๆ กันไป มีการรอม่อล่วยไม่ให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียหาย มากเกินไป เป็นผู้นำที่รู้จักการประนีประนอมในทุกเรื่อง โดยมุ่งประโยชน์ของหน่วยงานและ ประโยชน์ของบุคคลไปพร้อมๆ กัน” ซึ่งก็คือการเป็นผู้ให้การยอมรับนั่นเอง

ด้านที่ 4 ด้านเป็นผู้ให้ความช่วยเหลืองานวิชาการ

ผลการศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับ มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ในด้านเป็นผู้ให้ความช่วยเหลืองาน วิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ในภาพรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการในระดับมาก และเมื่อพิจารณาจำแนกรายกลุ่ม พบ ว่ากลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูผู้สอนเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมความเป็นผู้นำใน งานวิชาการด้านเป็นผู้ให้ความช่วยเหลืองานวิชาการ ในระดับมากสอดคล้องกัน แสดงว่าผู้ บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี บริหารงาน โรงเรียน โดยให้ความสำคัญกับงานวิชาการอันเป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน จึงแสดง

พฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการ ด้านเป็นผู้ให้ความช่วยเหลืองานวิชาการ ทั้งในให้การสนับสนุน แนะนำและส่งเสริมครู อาจารย์ไปประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานหรือศึกษาต่อเพื่อพัฒนาตนเอง ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือและให้กำลังใจครูและนักเรียนในการจัดกิจกรรมนักเรียน ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการศึกษาให้อย่างเพียงพอ การชี้แนะให้ครูเกิดความเข้าใจในปรัชญานโยบายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียน เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ สนับสนุนครูในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตร จัดหาสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีใหม่ๆ ตลอดจนหนังสือค้นคว้าในห้องสมุดมาใช้พัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน ให้แนวความคิด เครื่องมือ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เช่นเดียวกับที่ สมพงษ์ เกษมสิน (2516 อ้างถึงใน กิติพันธ์ รุจิรกุล, 2529 : 61) กล่าวว่า “ผู้นำควรเป็นผู้สอน แนะนำวิธีการทำงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชา”

ด้านที่ 5 ด้านเป็นนักพูดที่ชำนาญในงานวิชาการ

ผลการศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ในด้านเป็นนักพูดที่ชำนาญในงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ในภาพรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาจำแนกรายกลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูผู้สอน เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการด้านเป็นนักพูดที่ชำนาญในงานวิชาการ อยู่ในระดับมากสอดคล้องกัน แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี มีความเข้าใจในทักษะและบทบาทในการบริหารงานโรงเรียน จึงแสดงพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการ ด้านเป็นนักพูดที่ชำนาญในงานวิชาการ ออกมาให้เห็นในระดับมาก โดย พุดจายก่อง ชมเชยครูที่รับการนิเทศและพัฒนาตนเองเป็นแบบอย่างให้ครู-อาจารย์ในโรงเรียนสามารถอธิบายชี้แจง ปรัชญา นโยบายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนให้เกิดความเข้าใจแก่ครู-อาจารย์ในโรงเรียน สามารถชักชวน โน้มน้าวให้ครูและนักเรียนร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาการจัดกิจกรรมนักเรียน สามารถพูดอธิบายเหตุผลความจำเป็นของการวัดผลและประเมินผลการศึกษาแบบใหม่ให้ครูเข้าใจ สามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง สามารถอธิบายชี้แจงให้ครูพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น กระตุ้น โน้มน้าวให้ครูสร้างและใช้สื่อการเรียนการสอนและห้องสมุดในการจัดการเรียนการสอน สามารถกระตุ้น ชักชวนให้ครูจัดทำและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น ซึ่งตรงกับคำกล่าวของสมพงษ์ เกษมสิน (2523 : 47-48) ที่กล่าวไว้ว่า “ผู้นำต้องมีความสามารถด้านภาษา กล่าวคือ กระบวนการติดต่อสื่อสารในองค์การเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่ง ทั้งในระบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพราะความสามารถทางด้านภาษาของผู้บริหารทำให้ลดความผิด

พลาดในเรื่องการติดต่อสื่อสาร” และ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2534 : 96) ได้กล่าวไว้ว่า “ผู้นำจะต้องเป็นผู้มีความสามารถ (Capacity) ซึ่งประกอบด้วย ความมีปัญญา ไหวพริบ การตื่นตัวอยู่เสมอ ทันท่วงทีต่อเหตุการณ์ การใช้เวลาและภาษาที่ถูกต้อง ความเป็นผู้ริเริ่มเป็นของตนเอง และความเป็นผู้มีการตัดสินใจปัญหาที่ดี”

ด้านที่ 6 ด้านเป็นผู้ประสานงานวิชาการ

ผลการศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ในด้านเป็นผู้ประสานงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในภาพรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาจำแนกรายกลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มครูผู้สอนเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการ ด้านเป็นผู้ประสานงานวิชาการ อยู่ในระดับมากสอดคล้องกัน แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี มีความเข้าใจเห็นความสำคัญของงานวิชาการ ต้องการให้งานวิชาการมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล จึงแสดงพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการ ด้านเป็นผู้ประสานงานวิชาการออกมาในระดับมาก สามารถประสานงานให้ครูและนักเรียนร่วมปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการวัดผลและประเมินผลงานต่างๆ ของโรงเรียนสามารถประสานให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าใจ และปฏิบัติได้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน สามารถประสานงานให้เกิดการวางแผนงานและการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติตามปรัชญา นโยบายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียน สามารถประสานงานให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ สามารถประสานงานคณะครูในหมวดวิชาต่างให้ได้รับการนิเทศและพัฒนาไปในทางที่โรงเรียนต้องการ สามารถประสานงานให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้อย่างถูกต้องและสามารถประสานงานเพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนและห้องสมุดให้สามารถจัดบริการได้อย่างสะดวกรวดเร็ว เช่นเดียวกับที่ Krech and Other (อ้างถึงใน กิติพันธ์ รุจิรกุล, 2529 : 58-60) กล่าวว่า “ผู้นำเป็นตัวแทนติดต่อกับบุคคลภายนอก” และ Barnard (อ้างถึงใน เมธี ปิรันธนาพันธ์, 2525 : 149) กล่าวถึงหน้าที่ของผู้นำไว้ว่า “เป็นผู้กระตุ้นความพยายามให้เกิดการประสานงาน” รวมถึง ภิญโญ สาร (2523 : 351-352) กล่าวว่า “ผู้นำที่ดีจะต้องมีความสามารถในการจูงใจคน (Persuasiveness) หมายถึง ความสุจริตใจแก่ผู้ร่วมงาน วางตัวให้ผู้อื่นเลื่อมใสและมีความสามารถในการพูดและการเขียน” ซึ่งทั้งหมดนี้ก็คือพฤติกรรมผู้นำในงานวิชาการด้านเป็นผู้ประสานงานวิชาการนั่นเอง

ด้านที่ 7 ด้านเป็นผู้เข้าสังคมได้ดีเพื่อประโยชน์ในงานวิชาการ

ผลการศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ในด้านเป็นผู้เข้าสังคมได้ดีเพื่อประโยชน์ในงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ในภาพรวมพบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาจำแนกรายกลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้บริหารเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการด้านเป็นผู้เข้าสังคมได้ดีเพื่อประโยชน์ในงานวิชาการอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ผู้บริหารมีความเข้าใจให้ความสำคัญ และรู้พฤติกรรมในการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ จะต้องมีการให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในงานวิชาการทุกๆ ด้าน ตรงกับที่ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2534 : 6) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำประการหนึ่งว่า “ต้องเป็นผู้เข้าไปมีส่วนร่วม (Participation) ในด้านกิจกรรม ในด้านสังคม ให้ความร่วมมือ รู้จักปรับตัวและมีอารมณ์ขัน” และ Stogdill (1974 : 74-75) กล่าวไว้ว่า “ผู้นำต้องมีคุณลักษณะทางสังคม (Social Characteristics) ได้แก่ บรรณาณที่จะร่วมมือกับคนอื่น ๆ มีเกียรติเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น เข้าสังคมเก่งและเฉลียวฉลาด และนำประโยชน์มาสู่หน่วยงาน ส่วนกลุ่มครูผู้สอนเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการด้านเป็นผู้เข้าสังคมได้ดีเพื่อประโยชน์ในงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย แสดงว่าครูผู้สอนเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา ยังมีความสามารถนำชุมชน สังคม มูลนิธิต่างๆ และหน่วยงานภายนอก เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนงานวิชาการของโรงเรียนน้อย ย่อมแสดงว่าผู้บริหารและหน่วยงานภายนอก ชุมชน สังคมยังขาดการดำเนินกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ยังไม่สามารถนำผลประโยชน์มาสู่โรงเรียนได้เท่าที่ควรในความคิดเห็นของครูผู้สอน ซึ่งผู้บริหารควรให้ความสำคัญในด้านนี้มากยิ่งขึ้น

สำหรับข้อสังเกตในข้อที่ว่าผู้บริหารสามารถเชิญชวนบุคคลที่เชี่ยวชาญด้านต่างๆ มาช่วยในการนิเทศและพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถยิ่งขึ้น ที่กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันในค่าเฉลี่ย คือกลุ่มผู้บริหารเห็นว่ามีความรู้ความสามารถที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมากแต่กลุ่มครูผู้สอนเห็นว่ามีความรู้ความสามารถที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเข้าใจว่าได้เชิญชวนบุคคลที่เชี่ยวชาญด้านต่างๆ มาช่วยในการนิเทศและพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถยิ่งขึ้นอย่างเพียงพอและเหมาะสมแล้ว จึงเห็นว่ามีความรู้ความสามารถที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอนอาจจะเห็นว่าผู้บริหารเชิญชวนมาไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสม หรืออาจจะเชิญชวนผู้ที่ไม่มีความเชี่ยวชาญเพียงพอมาก็ได้ จึงเห็นว่ามีความรู้ความสามารถที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ส่วนประเด็นที่ว่าผู้บริหารสามารถนำหน่วยงานภายนอก สมาคม มูลนิธิต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ที่กลุ่มผู้บริหารมีความเห็นว่ามีความรู้ความสามารถที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่กลุ่มครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันในค่าเฉลี่ย คือเห็นว่ามีความรู้ความสามารถที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้นำหน่วยงานภายนอก สมาคมและมูลนิธิ

ต่างๆ เข้ามามีส่วนในการจัดการเรียนการสอนเท่าที่สามารถจะทำได้แล้ว ส่วนกลุ่มครูผู้สอนนั้นอาจเห็นว่าผู้บริหารนำหน่วยงานภายนอก สมาคมและมูลนิธิต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมน้อยกว่าที่ควรจะเป็น โดยมีได้คำนึงถึงข้อจำกัดต่างๆ ของผู้บริหารจึงเห็นว่ามีความผิดปกติที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

เช่นเดียวกับในข้อการวัดผลประเมินผลงานวิชาการต่างๆ ของโรงเรียน ผู้บริหารสามารถใช้ทรัพยากรบุคคลที่มีอยู่มาช่วยเหลือในการดำเนินการได้เป็นอย่างดี และผู้บริหารสามารถเชิญชวนผู้ปกครองและชุมชนเข้ามาให้การสนับสนุนในการจัดทำ จัดหาสื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยี และกิจการห้องสมุดนั้น กลุ่มผู้บริหารมีความเห็นแตกต่างกันในค่าเฉลี่ยคือกลุ่มผู้บริหารเห็นว่ามีความผิดปกติที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารได้ดำเนินการดังกล่าวแล้วและเมื่อมีโอกาสเข้าสังคมก็ได้ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน แต่อาจขาดการสื่อสารที่ดีทำให้กลุ่มครูผู้สอนนั้นเห็นว่ามีความผิดปกติที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย อาจเห็นว่าผู้บริหารได้ดำเนินการยังไม่เพียงพอ ยังไม่ได้ใช้ความสามารถในการดำเนินการด้านนี้อย่างเต็มที่ และครูผู้สอนอาจจะไม่ได้มีส่วนในการรับรู้ในการกระทำนี้ของผู้บริหารในทุกๆ คน จะมีเฉพาะผู้ที่ได้รับมอบหมายเท่านั้นที่ได้รับทราบ เนื่องจากครูผู้สอนอาจมีเวลาให้เพียงแต่กับการเรียนการสอน และกิจกรรมอื่นๆ จึงทำให้ครูผู้สอนเห็นว่ามีความผิดปกติที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยได้

อย่างไรก็ตามผู้บริหารควรให้ความสำคัญในด้านการเป็นผู้สังคมได้ดีเพื่อประโยชน์ในงานวิชาการ เนื่องจากหน่วยงานภายนอกจะเป็นตัวที่เข้ามาสนับสนุนไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรด้านคน เงิน วัสดุสิ่งของ และเทคนิควิธีการต่างๆ ซึ่งจะมีส่วนช่วยเหลือสถานศึกษาได้เป็นอย่างมากหากผู้บริหารสามารถนำชุมชน และหน่วยงานต่างๆ เข้ามามีสันนิบาตงานวิชาการได้จะเป็นการประหยัคงบประมาณ และประสานสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกให้เข้ามามีส่วนร่วมและจะเกิดการจัดการที่ตรงกับความต้องการของสถานศึกษาและชุมชนได้ย่อมส่งผลประโยชน์ทั้งแก่สถานศึกษาและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับที่ Hersey and Blanchard (1972 อ้างถึงใน ธิตาวัลย์ เสดะจันทน์, 2541 : 73) ให้ความเห็นว่าประสิทธิผลภาวะผู้นำนี้จะเกี่ยวข้องและครอบคลุมไปถึงความสำเร็จของกระบวนการใช้อิทธิพลของผู้นำต่อพฤติกรรมของบุคคลหรือของกลุ่ม เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพจน์ วรรณศรี (2528 : 2) ที่พบว่าพฤติกรรมผู้นำมีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคุณภาพและคุณค่าขององค์การที่จะสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในองค์การหรือหน่วยงานได้เป็นอย่างดี การใช้ทรัพยากรบุคคลและวัสดุจากภายนอกหน่วยงานอย่างสร้างสรรค์เข้ามาในหน่วยงานมีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

สรุป ผลการศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ในภาพรวมทั้ง 7 ด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการทุกด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาจำแนกรายกลุ่ม พบว่า

กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูผู้สอน เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการ 6 ด้าน ที่อยู่ในระดับมากที่สุดคล้อยกัน แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี มีความเข้าใจถึงความสำคัญของพฤติกรรมความเป็นผู้นำงานวิชาการ และให้ความสำคัญกับงานวิชาการจึงแสดงพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการออกมาในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 15) กล่าวว่า “งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ” และ อัมภา บุญช่วย (2537 : 2) กล่าวว่า “โดยทั่วไปภารกิจหรืองานในสถานศึกษาโดยเฉพาะในโรงเรียนมักจะแยกเป็น 6 งาน ในบางสถานศึกษาจะแยกย่อยมากหรือน้อยกว่านี้ก็ขึ้นอยู่กับปริมาณของนักเรียน ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญหรือเรียกได้ว่าเป็นหลักของสถานศึกษา” รวมทั้ง Miller (1965 อ้างถึงใน จุฑามาศ เกิดแก้วฟ้า, 2534 : 26) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการว่า “งานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียน” ผู้บริหารจึงควรมีพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการ มีเพียงด้านเป็นผู้เข้าสังคมได้ดีเพื่อประโยชน์ในงานวิชาการ ที่กลุ่มผู้บริหารเห็นว่าพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่กลุ่มครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันในค่าเฉลี่ยคือเห็นว่ามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารต้องบริหารงานทุกอย่างในโรงเรียน อาจมีข้อจำกัดในเรื่องเวลา ภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบทั้งในด้านส่วนตัวและด้านการทำงานที่เป็นส่วนรวม ทำให้ไม่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมภายนอกกับสังคม ชุมชนมากนัก จึงทำให้ขาดโอกาสที่จะดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานวิชาการได้เท่าที่ควร หรืออีกประการหนึ่งครูผู้ตอบแบบสอบถามไม่ได้เห็นพฤติกรรมทางการเข้าสังคมของผู้บริหารเพราะมุ่งแต่เรื่องงานในหน้าที่ของตนเอง ส่วนการเข้าสังคมมักจะเป็นเวลาออกราชการและวันหยุดเป็นส่วนใหญ่ที่จะมีครูผู้สอนส่วนน้อย หรืออยู่ใกล้ชิดเท่านั้นที่จะเห็นพฤติกรรม การเข้าสังคมของผู้บริหาร ทำให้ผลการตอบออกมาอยู่ในเกณฑ์น้อย ดังนั้นการที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคมได้นั้น จำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการพัฒนางานวิชาการโดยเฉพาะพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการที่จะต้องปฏิบัติให้ดีที่สุด ที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นการสร้างความมั่นใจแก่สังคมว่าผลผลิตทางการศึกษานั้นจะมีคุณภาพมากขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารมีพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการอยู่ในระดับมากทั้งโดยภาพรวมและเป็นรายด้านโดยเฉพาะด้านเป็นผู้ให้การยอมรับงานวิชาการผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นต้นดับแรก ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรรักษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำด้านนี้ และนำพฤติกรรมนี้ไปใช้กับครูและนักเรียนตลอดจนผู้เกี่ยวข้องที่ให้ความช่วยเหลือโรงเรียน เช่น ให้การยอมรับกิจกรรมที่ครูและนักเรียนเสนอให้ปฏิบัติเมื่อปฏิบัติสำเร็จ ควรให้คำชมเชยหรือให้รางวัลตามความเหมาะสมให้ปรากฏแก่สายตาของผู้อื่น เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงานให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพต่อโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

2. จากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารมีพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการด้านเป็นผู้เข้าสังคมได้ดีเพื่อประโยชน์ในงานวิชาการ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติมากเป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรเพิ่มพฤติกรรมด้านนี้ให้มากขึ้นในระดับที่เหมาะสมเพื่อประโยชน์ในการพัฒนางานวิชาการอันเป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน และเป็นการดึงเอาทรัพยากร คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และเทคนิควิธีการภายนอกเข้ามาสนับสนุนสถานศึกษาให้มากยิ่งขึ้น อันจะเป็นการพัฒนาที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการนำสังคมเข้าพัฒนางานวิชาการด้วย

3. ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งระดับมัธยมศึกษาและระดับอื่นๆ

4. ควรนำผลการวิจัยไปเผยแพร่ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและผู้ให้การอบรม พัฒนานักบริหารการศึกษาให้ระดับ กรม กอง ต่างๆ เพื่อจะเป็นหลักสูตรในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน และพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับอื่นๆ เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับอุดมศึกษา

2. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดอื่น หรือในระดับเขตการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

4. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอน

5. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ได้รับรางวัลพระราชทานในขนาดต่างๆ เช่น ขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่